

ELŐSZÓ

E kötet olvasója a váci egyházmegyei zsinatokkal kapcsolatos források szövegeit tartja a kezében. Az egyházmegyei zsinat intézménye hosszú múltra tekint vissza: Keleten már a 4., Nyugaton pedig az 5. század óta ismeretesek az ilyen tanácskozások. Megtartásukat a IV. lateráni zsinat kötelező módon is elrendelte. Már korábban is születtek olyan kiadványok, amelyek a magyarországi egyházmegyei zsinatok történetével vagy a zsinati törvények kiadásával foglalkoztak. Ezek között talán a legjelesebb Péterffy Károly 1742-ben készült kiadványa,¹ amely az addig megtartott magyarországi egyházmegyei zsinatok szövegét közli. A magyar kánonjogi irodalomban jelentős Szvorényi Mihály *Synopsis critico-historica decretorum*² című, a magyarországi zsinatokról áttekintő képet nyújtó munkája.

Az egyházmegye kormányzását a mindenkori ordinárius az egyetemes egyházjog előírásai szerint végzi. A megyéspüspököknek mindenkor voltak segítői és tanácsadói is. Az egyházmegyei zsinat sajátos intézménye a papságnak (és a klerikusoknak) a püspök által elrendelt összejövetelét jelentette, mely a jogszabályoknak megfelelően megtárgyalta azon kérdéseket, melyeket a főpásztor nagyobb horderejűnek tartott. Ezekről a zsinat véleményt alkotott, és a folyamat végső eredményeként megszülettek a részleges törvények, melyeket többnyire nyomtatásban is kiadtak. Mivel ez az összejövetel törvényhozó erővel nem bírt, ezért a megalkotott jogszabályokat a megyéspüspök emelte törvényerőre.

A Magyar Tudományos Akadémia Társadalomkutató Központjában az OTKA támogatásával 2011-ben egyháztörténeti kutatócsoport alakult. Az akadémiai intézethálózati reformot követően a munka a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének keretei között folytatódott. Ennek nyomán készült el ez a kötet, amely a Váci egyházmegye 20. századi zsinatainak törvényeit, illetve ajánlásait tartalmazza. Az érdemi kutatómunkát Lénár Andor végezte el, aki áttekintette ezen zsinatok iratanyagát, és azokat a történettudomány módszerei szerint feldolgozta.

-
- 1 *Péterffy, Carolus: Sacra concilia ecclesiae romano-catholicae in regno Hungariae celebrata ab anno Christi MXVI usque ad annum MDCCXV. Accedunt regum Hungariae et Sedis Apostolicae legatorum constitutiones ecclesiasticae. Typis haeredum Royerianorum, Posonii, 1741–1742.*
 - 2 *Szvorényi Michael: Synopsis critico-historica decretorum synodaliū: pro Ecclesia Hungaro-Catholica editorum. C. Szammer, Vesprimii, 1807.*

E kötetet haszonnal forgathatják mindazok, akik a 19. és 20. század egyháztörténetével foglalkoznak. A munka önmagában véve jogtörténeti értékű, de segítséget nyújt azoknak az iratoknak a megértéséhez, amelyek ezen törvények értelmében keletkeztek. Mivel az egyházmegyei zsinatok a részleges jogot tartalmazzák, ezért pusztán egy-egy egyházmegye életét érintik. A zsinati folyamat megértésében az olvasóknak segítségére van az 1917. évi, majd pedig az 1983. évi egyházi törvénykönyv (Codex Iuris Canonici, rövidítve CIC).

Vác, 2017. március 7.

Varga Lajos
váci segédpüspök